

PRIPRAVENÍ NA GREEN CHALLENGE!

*NÁPADY NA AKTIVITY V TRIEDE
PRE ZELENŠIU EURÓPU*

@EUinmyRegion — #dingdongEU

UČITELIA *BUDÚCNOSTI*? POZVÁNKA

EÚ vyzýva občanov, aby spoločnými silami vytvorili z Európy udržateľný kontinent.

Ako učitelia na stredných školách máte jedinečnú príležitosť

- priblížiť budúcim generáciám problémy a výzvy v oblasti životného prostredia a
- povzbudiť mladých ľudí k tomu, aby vo svojom živote podnikali „ekologické“ kroky.

Chcete sa zhostiť tejto úlohy, no nevíete ako? Pomôže vám tento súbor nástrojov!

POZADIE SÚBORU NÁSTROJOV

Súbor nástrojov je založený na kampani „**DING DONG – Pripravení na Green Challenge**“ – iniciatíve EÚ, ktorá je zameraná na aktivizovanie mladých Európanov s cieľom vybudovať udržateľnú budúcnosť (október 2020 – jún 2021).

Sústreduje sa na **5 kľúčových tém udržateľnosti**, ktorými sa EÚ a jej občania budú musieť v nasledujúcich rokoch zaoberať.

Bola vytvorená v **spolupráci s 15 miestnymi influencerami na sociálnych sieťach**, ktorí

- navštívili inšpiratívne zelené projekty pod záštitou EÚ;
- chopili sa „green challenges“ na ochranu našej planéty.

Zhrnutie skúseností influencerov nájdete na [sociálnych sieťach](#) a [webovej stránke DING DONG](#).

5 TÉM UDRŽATELNOSTI

Bývanie/
Budovy

Výroba/
Spotreba

Ochrana
prírody

Pohyb/
Cestovanie

Stravovanie

POUŽITE KAMPAŇ „DING DONG“ AKO ODRAZOVÝ MOSTÍK

Tento súbor nástrojov pomáha učiteľom:

- diskutovať o **5 témach udržateľnosti** so žiakmi vo veku **12 - 19 rokov**;
- **inšpirovať žiakov** prostredníctvom **konkrétnych príkladov** zelených projektov na miestnej úrovni;
- získať nápady na **green challenges**, ktoré môžu študenti realizovať v škole alebo mimo nej;
- nájsť užitočné **zdroje týkajúce sa udržateľnosti a činností EÚ** pre ďalšie príležitosti na čítanie/výučbu.

SÚBOR NÁSTROJOV OBSAHUJE

Pre každú z 5 tém :

- **Základné informácie o**
  - konkrétnych **environmentálnych problémoch**;
  - **cieľoch a činnostiach EÚ** zameraných na ich riešenie;
- **Príklady projektov zo všetkých členských štátov** s cieľom ukázať, ako môžu iniciatívy EÚ a miestne iniciatívy spoločne vytvoriť udržateľnejšiu budúcnosť.
- **Prínos každého z nás** – diskusné témy a „green challenges“ pre žiakov.
- **Odkazy na ďalšie informácie** o témach.

AKO POUŽÍVAŤ SÚPRAVU NÁSTROJOV

Vyberte si jednu alebo niekoľko z 5 **tém udržateľnosti**, ktoré kampaň zahŕňa.

Diskutujte o téme (témach) pomocou informácií obsiahnutých v tejto prezentácii.

Zo zoznamu na konci tejto prezentácie **vyberte zelené projekty** a ukážte svojim žiakom, že environmentálne opatrenia na miestnej úrovni majú význam – a tiež, že EÚ toto úsilie v oblasti udržateľnosti podporuje aj v teréne.

- **Diskutujte o projektoch** zameraných na environmentálne problémy a o zelených riešeniach, ktoré žiaci navrhujú.
- **Premýšľajte** spoločne so svojimi žiakmi **o ďalších možnostiach**, ktoré by občania a subjekty s rozhodovacou právomocou mohli využiť **pri riešení environmentálnych problémov**.

Vyzvite študentov, aby **organizovali „green challenges“** – aktivity na zvýšenie udržateľnosti ich škôl, domovov a životného štýlu.

SÚBOR NÁSTROJOV

@EUinmyRegion — #dingdongEU

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE:

*AKTIVITY EÚ V OBLASTI
UDRŽATEĽNOSTI*

@EUinmyRegion — #dingdongEU

SPRAVME EURÓPU OPÄŤ ZELENOU!

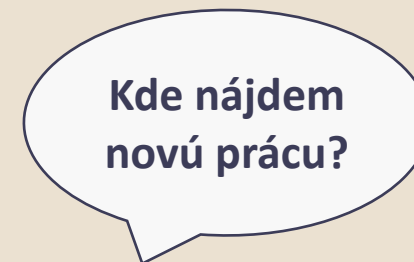

Vízia Európy do roku 2050

- Čisté nulové emisie skleníkových plynov
- Minimalizácia odpadu
- Ochrana ekosystémov

Aby sa nám to podarilo dosiahnuť, **musíme žiť, konzumovať a vyrábať odlišným spôsobom.**

Nikto by nemal zostať pozadu.

AKO TO DOCIELIME?

EÚ POMÁHA **REGIÓNOM A MESTÁM REALIZOVAŤ ZMENY**

Od roku 2021 do roku 2027 **podporí EÚ miestne „zelené“ aktivity sumou viac ako 100 miliárd EUR**. Medzi podporované projekty patria napríklad:

- nabíjacie stanice pre elektrobicykle na solárny pohon;
- biopotraviny v školských jedálňach;
- boj proti morskému odpadu;

... ďalšie príklady projektov nájdete v zozname na konci tejto prezentácie.

EÚ už nepodporuje miestne činnosti, ktoré znečisťujú životné prostredie.

PÄŤ TÉM UDRŽATEĽNOSTI

NÁVRHY AKTIVÍT V TRIEDE

@EUinmyRegion — #dingdongEU

TÉMA 1 – BÝVANIE/BUDOVY

V ČOM SPOČÍVA PROBLÉM?

- Budovy tvoria **40 %** všetkej spotrebovanej energie a **36 %** všetkých emisií CO₂.
- **75 %** budov v EÚ nie je energeticky efektívnych, v súčasnosti sa každý rok renovuje **menej ako 1%**.
- Viac než 50 miliónov domácností v EÚ zažíva energetickú chudobu, t. j. nedostatočný prístup k energetickým službám v dôsledku faktorov ako sú nízky príjem, vysoké účty a neefektívne budovy.

Zdroj: [Európska komisia, Európska zelená dohoda](#) | [Stredisko EÚ pre monitorovanie energetickej chudoby](#)

@EUinmyRegion — #dingdongEU

TÉMA 1 – BÝVANIE/BUDOVY

AKO EÚ RIEŠI TENTO PROBLÉM?

EÚ sa zaviazala výrazne znížiť svoju spotrebu energie v sektore bývania (ako súčasť **Európskej zelenej dohody**– plánu urobiť z Európy do roku 2050 prvý klimaticky neutrálny kontinent na svete).

Podporuje

- **renováciu budov tak**, aby spotrebovali menej energie, znížili svoje účty za energiu a zlepšili zdravie a blaho ľudí;
- **výstavbu nových budov, ktoré spotrebúvajú veľmi málo energie** – alebo **produkurujú viac energie, než spotrebujú** (energeticky neutrálne alebo „pasívne“ budovy).

Zdroj: [Európska komisia, Európska zelená dohoda](#) | [Stredisko EÚ pre monitorovanie energetickej chudoby](#)

@EUinmyRegion — #dingdongEU

TÉMA 1 – BÝVANIE/BUDOVY

Operational Program
ERDF 2014-2020

PRÍKLAD PROJEKTU: „STRÁŽCOVIA INTELIGENTNEJ ENERGIE“ POMÁHAJÚ ŠKOLÁM ŠETRIŤ ENERGIU

Zdroj: Európska komisia/©Energy@School; opis projektu nájdete [tu](#) v chorvátskom, nemeckom, maďarskom, talianskom, poľskom a slovinskom jazyku. Na konci prezentácie nájdete zoznam s príkladmi projektov zo všetkých krajín EÚ.

READY FOR
THE GREEN
CHALLENGE!

@EUinmyRegion — #dingdongEU

TÉMA 1 – BÝVANIE/BUDOVY

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 1: Zvýšte energetickú efektívnosť svojej školy

Študenti skúmajú energetickú účinnosť ich školských budov. Aké kroky (krátkodobé, stredné alebo dlhodobé) by sa mohli podniknúť za účelom úspory energie a zníženia emisií? V malých skupinkách identifikujú problémové oblasti a hľadajú možné riešenia. Žiaci potom predložia svoje zistenia vedeniu školy s cieľom podporiť zmeny.

TÉMA 1 – BÝVANIE/BUDOVY

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 2: Inšpirujte ostatných, aby znížili svoju spotrebu energie

Žiaci uvažujú o tom, ako znížiť každodennú spotrebu energie doma a v škole (napr. stlmením kúrenia, odpojením nepoužívaných spotrebičov). Každý z nich navrhne najlepších 10 tipov (napr. infografika, plagát, príspevok na sociálnych sieťach) zameraných na ďalších mladých ľudí. Žiaci potom tieto tipy otestujú spolu so svojimi rovesníkmi. Aký je najefektívnejší spôsob, akým druhých presvedčíme, aby urobili zmeny?

TÉMA 1 – BÝVANIE/BUDOVY

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 3: Nájdite pasívny dom vo svojom okolí

Žiaci identifikujú pasívny dom/budovu vo svojom regióne alebo krajine a dozvedia sa viac o ekodizajne a stavbe. Ako bola budova postavená? Aké materiály boli použité na jej výstavbu? Aké kritériá sa musia dodržiavať? Ak je to možné, žiaci urobia rozhovor s ekologickým staviteľom/odborníkom (osobne alebo virtuálne), aby sa dozvedeli viac o ekologickej stavbe.

Žiaci následne pripravujú prezentáciu alebo model (virtuálny alebo fyzický) pasívnej budovy s cieľom vysvetliť, ako je navrhnutý pasívny dom v porovnaní so štandardnou budovou. Ako sa v súčasnosti stavajú budovy, aby boli energeticky efektívnejšie? Aké sú výhody a nevýhody (krátkodobé, stredné a dlhodobé) využitia týchto techník? Žiaci vzájomne diskutujú a zdieľajú svoje zistenia so spolužiakmi.

TÉMA Č. 2 – VÝROBA/SPOTREBA

V ČOM SPOČÍVA PROBLÉM?

- Odvetvie zodpovedá za **20 %** z celkového objemu emisií skleníkových plynov v EÚ.
- Len **12 %** materiálov používaných v priemysle EÚ pochádza z recyklácie.
- Len **40 %** z celkového objemu odpadu produkovaného domácnosťami v EÚ sa opätovne použije alebo recykluje.
- Plastový odpad je kľúčovým problémom, pričom v Európe sa ho recykluje **menej ako tretina**.
- Módny priemysel produkuje **10 % z celkového objemu emisií CO2** a každý rok spotrebuje odhadom **1,5 bilióna litrov** vody.

TÉMA Č. 2 – VÝROBA/SPOTREBA

AKO EÚ RIEŠI TENTO PROBLÉM?

EÚ sa zaviazala:

- pomáhať priemyslu EÚ **zvyšovať udržateľnosť svojich procesov a produktov**;
- znížiť spotrebu zdrojov,
- podporovať **nové obchodné modely** založené na prenájme tovaru a služieb;
- zabezpečiť, aby boli do roku **2030** všetky obaly v EÚ opätovne použiteľné alebo recyklovateľné.

Tieto záväzky pomôžu urobiť z Európy do roku **2050** prvý klimaticky neutrálny kontinent na svete ako súčasť **Európskej zelenej dohody**.

Zdroj: [Európska komisia, Európska zelená dohoda](#) | [Európska komisia, Odpad](#) | [Európsky parlament, Plastový odpad](#) | [Nature Reviews, Environmentálna cena za rýchlu módu](#)

TÉMA Č. 2 – VÝROBA/SPOTREBA

PRÍKLAD PROJEKTU: KRAJČÍRSKA DIELŇA – UPCYKLÁCIA PRE OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

TÉMA Č. 2 – VÝROBA/SPOTREBA

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 1: Odhaľte vysokú cenu rýchlej módy

Žiaci sa dozvedajú o vplyve výroby odevov na životné prostredie. Faktory, ktoré je potrebné zvážiť: Emisie CO₂, spotrebované množstvo vody, suroviny, balenie, preprava. Ktoré alternatívy môžu udržať krok s neustále sa meniacimi trendmi?

Žiaci sú vyzvaní, aby sa pri príležitosti špeciálnej udalosti (napr. školský koncert, koncoročný večierok) obliekli udržateľným spôsobom, t. j. požičaním si oblečenia, nákupom oblečenia v^{second} hande, využitím upcyklovaného, vlastnoručne vyrobeného či prenajatého oblečenia. Odfotia sa vo svojich 'nových' outfitoch a s cieľom inšpirovať druhých uverejnia o udržateľnom obliekaní vlog alebo blog.

TÉMA Č. 2 – VÝROBA/SPOTREBA

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 2: Posilnite obehové hospodárstvo vo svojom okolí

Žiaci skúmajú koncepciu obehového hospodárstva a akým spôsobom možno navrhnuť výrobky na opätovné použitie a recykláciu. Vytvorí elektronický adresár alebo webovú stránku ekologických firiem a služieb vo svojom (napr. požičovne odevov, bezobalové obchody, opravárenské kaviarne atď.). Vyzvite ich, aby tento zoznam propagovali v škole a na sociálnych sieťach a podporili tak miestne obehové hospodárstvo!

TÉMA Č. 2 – VÝROBA/SPOTREBA

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 3: Upcyklujte starý predmet

Žiaci doma nájdu starý, nepoužívaný predmet alebo odev, ktorý sa následne zrecykluje alebo opätovne použije. Najprv preskúmajú rôzne nápady a techniky (napr. videá z YouTube), ktoré možno na tento účel využiť, pričom jeden druhého vyzývajú, aby prišiel s čo najkreatívnejšími nápismi na recykláciu. Následne svoje zručnosti otestujú v praxi, či už budú pracovať samostatne alebo ako súčasť tímu, a pokúsia sa dať predmetu nový život. Žiaci kompletnú premenu zachytia tak, že urobia fotodokumentáciu alebo videá „pred“ a „po“ premene.

TÉMA Č. 3 – OCHRANA PRÍRODY

V ČOM SPOČÍVA PROBLÉM?

- **Polovica** celosvetového hrubého domáceho produktu (HDP), t. j. **40 biliónov EUR**, závisí od prírody.
- **Iba 23 %** druhov a **16 %** biotopov v súčasnosti vykazuje priaznivý stav.
- **Miliónu** druhov hrozí vyhynutie.
- Európska populácia vtákov poklesla od roku 1990 o **12 %**.
- Plocha mestských oblastí sa od roku 1992 **viac než zdvojnásobila**.

TÉMA Č. 3 – OCHRANA PRÍRODY

AKO EÚ RIEŠI TENTO PROBLÉM?

EÚ sa zaviazala do roku 2030 chrániť a obnovovať poškodené ekosystémy, okrem iného s cieľom:

- vytvoriť chránené územia na aspoň **30 %** pevniny a **30 %** mora ([sieť Natura 2000](#));
- obnoviť najmenej **25 000 km** voľne tečúcich riek;
- vysadiť **3 miliardy** stromov.

Tieto záväzky pomôžu urobiť z Európy do roku **2050** prvý klimaticky neutrálny kontinent na svete ako súčasť **Európskej zelenej dohody**.

Zdroj: [Európska komisia, Stratégia v oblasti biodiverzity](#) | [Európska environmentálna agentúra](#) | [OSN, Ciele udržateľného rozvoja](#)

TÉMA Č. 3 – OCHRANA PRÍRODY

PRÍKLAD PROJEKTU: EÚ A MIESTNE TÍMY, SPOJA SILY PRI ČISTENÍ MORSKÉHO ODPADU

Zastavme tento trend!

TÉMA Č. 3 – OCHRANA PRÍRODY

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 1: Vyčistite miestnu oblasť zelene

Žiaci zorganizujú 'Trash Walk' okolo zelenej plochy s cieľom vyzbierať odpadky, pričom dodržia všetky zdravotné opatrenia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 vydané v mieste ich bydliska. Vyzvite ich, aby si všímali typ zbieraného odpadu a následne vyhľadali informácie o tom, ako dlho potrvá, kým sa tieto druhy odpadov v prírode rozložia. Pomocou získaných informácií žiaci skoncipujú informačnú a mediálnu kampaň s cieľom presvedčiť ľudí, aby zmenili svoje správanie.

TÉMA Č. 3 – OCHRANA PRÍRODY

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 2: Ekologizujte svoj školský areál

Žiaci skúmajú, ako podporiť biodiverzitu a ekologizovať svoj školský areál. Nachádza sa v ňom zelený priestor, ktorý sa dá zmeniť na divokú záhradu? Môžu sa na podporu voľne žijúcich živočíchov vykonať jednoduché kroky (napr. domčeky pre hmyz, vtáčie búbky a krmidlá, búbky pre netopiere)? Žiaci na základe svojich nápadov vypracujú a predstavia vedeniu školy plán obnovy a ochrany pôvodnej prírody a následne vytvoria pracovnú skupinu žiakov a učiteľov zameranú na jeho realizáciu.

TÉMA Č. 3 – OCHRANA PRÍRODY

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 3: Staňte sa ekoturistom

Kde sa nachádza najbližšia chránená oblasť [Natura 2000](#)? Študenti skúmajú sieť Natura a jej ciele. Ako táto oblasť pracuje na ochrane miestnej biodiverzity? Koľko ľudí ročne navštívi toto miesto? Čím sa líši ekoturizmus od konvenčného turizmu?

Každý študent napíše príručku, ako sa stať ekoturistom. Svoje príručky zdieľajú online a zorganizujú návštevu (fyzickú alebo virtuálnu) oblasti Natura 2000 s cieľom uplatniť svoje pokyny v praxi.

TÉMA 4 – POHYB/CESTOVANIE

V ČOM SPOČÍVA PROBLÉM?

- Doprava je zodpovedná za **štvrtinu** celkových emisií skleníkových plynov (GHG) EÚ a tento objem stále narastá.
- Cestná doprava (automobily, autobusy, nákladná doprava) je zodpovedná za **viac ako 70 %** všetkých emisií z dopravy.
- Emisie z dopravy sú tiež hlavnou príčinou **znečistenia ovzdušia** v mestách.

TÉMA 4 – POHYB/CESTOVANIE

AKO EÚ RIEŠI TENTO PROBLÉM?

- Využívanie **udržateľnejších druhov dopravy** (napr. vlak, električka, bicykel, elektromobil) pomáha znižovať emisie a zlepšuje kvalitu ovzdušia.
- EÚ sa zaviazala znížiť emisie skleníkových plynov v doprave do roku **2050** o **90 %** (ako súčasť **Európskej zelenej dohody**– plánu urobiť z Európy do roku 2050 prvý klimaticky neutrálny kontinent na svete).

Zdroj: [Európska komisia, Európska zelená dohoda](#)

TÉMA 4 – POHYB/CESTOVANIE

Created by Lene
from Hout Project

PRÍKLADY PROJEKTOV: NOVÉ CYKLOTRASY A MODERNIZOVANÁ VLAKOVÁ STANICA V ČESKEJ REPUBLIKE

TÉMA 4 – POHYB/CESTOVANIE

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 1: Jazdite autom menej

Môžu žiaci obmedziť týždenné cesty autom tak, že namiesto nich využijú pešiu dopravu, verejnú dopravu, zdieľanie automobilov, bicykle, elektrické skútre a pod.? Študenti môžu o svojich ekologických cestách napísať vlog, zhodnotiť rôzne spôsoby udržateľnej dopravy a zdieľať svoje skúsenosti na sociálnych sieťach pridaním hashtagu kampane.

TÉMA 4 – POHYB/CESTOVANIE

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 2: Znížte svoju uhlíkovú stopu

Žiaci najprv vypočítajú svoju uhlíkovú stopu a/alebo uhlíkovú stopu svojej rodiny pomocou online kalkulačky (napr. www.carbonfootprint.com/calculator.aspx) a porovnajú ju s výsledkami svojich spolužiakov. Potom si každý z nich stanoví cieľ a časové obdobie na zníženie svojej uhlíkovej stopy. Žiaci monitorujú svoj pokrok (napr. vedením si videodenníka) a po skončení výzvy o výsledkoch informujú svoju triedu.

TÉMA 4 – POHYB/CESTOVANIE

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 3: Spoznávajte svet udržateľným spôsobom

Žiaci si naplánujú budúci alebo fantazijný výlet pomocou udržateľných foriem dopravy.

- Žiaci skúmajú destinácie vo svojom regióne, ktoré pokrývajú konkrétny bod záujmu (napr. kultúrne, športové, kulinárske, prírodné krásy) a naplánujú cestu, ktorá využíva udržateľné formy dopravy.
- Ak by žiaci dostali lístok na vlak na poznávaciu cestu po Európe, kam by sa vybrali a prečo? Aká je najväčšia vzdialenosť, ktorú je možné prejsť udržateľnými formami dopravy? Koho cesta má najnižšiu uhlíkovú stopu?

Žiaci odprezentujú triede koncept svojich udržateľných výletov (napr. mapy, výpočet uhlíkovej stopy, blogposty, články) a hlasujú za víťazov.

TÉMA Č. 5 - STRAVOVANIE

V ČOM SPOČÍVA PROBLÉM?

- Poľnohospodárstvo predstavuje **10 %** emisií skleníkových plynov v EÚ (spôsobených napr. chovom hospodárskych zvierat, poľnohospodárskou pôdou, používaním hnojív).
- Pôda je tenká vrstva krehkého a neobnoviteľného prírodného zdroja, od ktorej závisí **95 % celkovej výroby potravín**– a rýchlo podlieha erózii.
- V EÚ sa ročne vygeneruje približne **88 miliónov ton potravinového odpadu**, pričom súvisiace náklady sa odhadujú na **143 miliárd EUR**.
- **1 z 5 úmrtí** v EÚ v roku 2017 súviselo s nezdravým stravovaním.

TÉMA Č. 5 - STRAVOVANIE

AKO EÚ RIEŠI TENTO PROBLÉM?

EÚ sa zaviazala splniť viacero cieľov do roku 2030 vrátane:

- zníženia používania umelých hnojív najmenej o **20 %**;
- zníženia používania škodlivých pesticídov, ktoré znečisťujú pôdu, vodu a vzduch o **50 %**;
- zabezpečenia, aby sa **25 %** z celkovej poľnohospodárskej pôdy využívalo na ekologické poľnohospodárstvo;
- zníženia potravinového odpadu o **50 %**.

Tieto ciele pomôžu urobiť z Európy do roku **2050** prvý klimaticky neutrálny kontinent na svete ako súčasť **Európskej zelenej dohody**.

READY FOR
THE GREEN
CHALLENGE!

Zdroj: [Európska komisia, Zelená dohoda](#) | [Európska environmentálna agentúra](#) | [Európska komisia, Potravinový odpad](#)

@EUinmyRegion — #dingdongEU

TÉMA Č. 5 - STRAVOVANIE

PRÍKLAD PROJEKTU: MESTSKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO PRODUKUJE UDRŽATEĽNÉ POTRAVINY V BRUSELI

TÉMA Č. 5 - STRAVOVANIE

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 1: Varte spolu udržateľne

Žiaci pripravujú jedlá z miestnych, sezónnych a udržateľne vypestovaných surovín. Pozvite miestneho kuchára, aby vám odprezentoval lekciu varenia – či už fyzicky alebo virtuálne. Ak je to možné, používajte aj miestne výrobky s [označením kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny v EÚ](#). Žiaci si vytvoria e-knihu s hotovými jedlami, ktorú môžu ďalej zdieľať s priateľmi a rodinou.

TÉMA Č. 5 - STRAVOVANIE

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 2: Prejdite na ekologické obedy

Žiaci skúmajú, akú veľkú uhlíkovú stopu produkujú ich obedy. Počas týždňa si vedú záznamy o tom, čo jedia na obed a o odpade, ktorý pritom vzniká. Nasledujúci týždeň prejdú na „ekologické“ stravovanie – budú konzumovať iba miestne/vegetariánske jedlá, ktoré neprodukujú žiadny odpad ani plastové obaly či príbory. Žiaci diskutujú o svojich skúsenostiach so spolužiakmi. V ďalšej fáze pracujú všetci spoločne na vytvorení vtipnej mediálnej kampane s cieľom presvedčiť ostatných žiakov, aby sa vzdali svojich sendvičov zabalených v plastovom obale, ktoré produkujú veľkú uhlíkovú stopu, a tiež obedov v prevádzkach rýchleho občerstvenia.

TÉMA Č. 5 - STRAVOVANIE

AKO SI ŽIACI MÔŽU PORADIŤ S TÝMTO PROBLÉMOM?

Výzva č. 3: Vypočítajte environmentálne náklady

Žiaci navštívia farmársky trh alebo farmársky obchod, aby sa dozvedeli o výhodách konzumácie miestnych potravín v porovnaní s potravinami, ktoré skôr, ako sa dostali do regálov supermarketov, prešli stovky až tisíce kilometrov. Prípadne skúmajú vplyv kúpy miestnych výrobkov (napr. jablák či jahôd) na životné prostredie v porovnaní s rovnakými výrobkami dovážanými zo vzdialenej krajiny.

Ktoré ďalšie faktory sú dôležité pri výpočte uhlíkovej stopy potravín, ktoré konzumujeme? Ako je to v prípade potravín súvisiacich s odlesňovaním, stratou biodiverzity alebo vykorisťovaním miestnych komunít v zahraničí?

Žiaci vytvoria hárok alebo webovú stránku s často kladenými otázkami (FAQ), ktoré zákazníkom pomôžu robiť pri nákupoch informované rozhodnutia. Otestujú si svoje FAQ s priateľmi a rodinou. Pomôžu im zmeniť návyky?

UŽITOČNÉ ZDROJE

[Európska zelená dohoda](#)

[Európska environmentálna agentúra](#)

[Mladí ľudia a klíma](#)

[Projekty politiky súdržnosti vo vašej krajine a regióne](#)

[Viac údajov o financovaní politiky súdržnosti v EÚ](#)

[Zelené zdroje pre učiteľov](#)

ZOZNAM PRÍKLADOV PROJEKTU

Krajina	Téma	Názov projektu	Krátky opis	Ďalšie informácie v:
Rakúsko	Stravovanie	Rakúske a nemecké spoločnosti vyvíjajú potraviny rastlinného pôvodu	Konzumácia nadmerného množstva mäsa prispieva ku zmene klímy a spôsobuje mnohé zdravotné problémy. V tomto projekte preto podnikatelia a výskumníci vyvíjajú prírodné a rastlinné alternatívy mäsa.	DE EN
Belgicko	Výroba/ Spotreba	Udržateľný obchod pre ľudí so zdravotným postihnutím	Tento projekt podporuje ekologické pracovné miesta pre ľudí so zdravotným postihnutím, napr. opravy a recyklačné služby.	FR , NL EN
Bulharsko	Pohyb/ Cestovanie	Mestá uspôsobené pre chodcov ponúkajú čistejšie a bezpečnejšie priestranstvá	Projekt pomáha 10 mestám v podunajskej oblasti znižovať znečistenie, hluk a dopravné zápchy zlepšovaním podmienok pre chodcov. Mestá uspôsobené pre chodcov sú životaschopnejšie, bezpečnejšie a zdravšie.	BG CZ , DE , EN , HR , HU , RO , SI , SK
Chorvátsko	Bývanie/ Budovy	Obnovy šetriace energiu na základnej škole	Po rozsiahlej rekonštrukcii základná škola Nikolu Teslu v Rijeke v súčasnosti spotrebuje na vykurovanie o polovicu menej energie ako v minulosti.	HR EN
Cyprus	Ochrana prírody	Udržiavanie čistého oceánu	Miestni úradníci, školy a komunity v Grécku, na Cypre, v Albánsku a Bulharsku podnikli spoločné kroky proti znečisťovaniu morí. Vyzbierali odpadky na pláži a diskutovali o stratégiách na zníženie odpadu na miestnej úrovni.	EL EN

ZOZNAM PRÍKLADOV PROJEKTU

Krajina	Téma	Názov projektu	Krátky opis	Ďalšie informácie v:
Česká republika	Pohyb/ Cestovanie	Nová cyklotrasa na severozápade České republiky	V snahe zabezpečiť, aby sa občania bezpečne dostali do práce a škôl na bicykloch, vybudovali komunitu na severozápade Českej republiky cyklotrasu pozdĺž rušnej diaľnice.	CZ EN
Dánsko	Bývanie/ Budovy	Dánsky ostrov posilňuje životné prostredie	V Samsø Energy Academy sa majú návštevníci možnosť dozvedieť o potenciáli obnoviteľných energií. Akadémia sa nachádza na „obnoviteľnom ostrove“ Samsø, ktorý vyrába väčšinu energie z miestnych obnoviteľných zdrojov.	DA EN , DE , FR
Estónsko	Pohyb/ Cestovanie	Zdieľanie bicyklov v Tarte	Tartu disponuje novým systémom zdieľania bicyklov, ktorý obyvateľom uľahčuje presun v rámci mesta – bez auta a s nulovými emisiami. Je to najväčšia sieť na zdieľanie bicyklov v pobaltskom regióne.	EE EN
Fínsko	Ochrana prírody	Boj proti plastovému odpadu v Baltskom mori	Ak chceme obmedziť znečistenie mora, musíme najprv zistiť, odkiaľ odpad pochádza. Projektívni partneri z Fínska, Švédska a Lotyšska za týmto účelom skúmali, akým spôsobom sa plastový odpad dostáva z mestských častí do Baltského mora.	FI EE , EN , SE , LV

ZOZNAM PRÍKLADOV PROJEKTU

Krajina	Téma	Názov projektu	Krátky opis	Ďalšie informácie v:
Francúzsko	Stravovanie	Francúzsko a Veľká Británia prijímajú netradičnú výzvu týkajúcu sa jedla	V rámci projektu bola vyvinutá aplikácia, ktorá svojim používateľom umožňuje sledovať vplyv ich konzumovaných jedál na životné prostredie a zároveň ich nabáda k tomu, aby si vybrali udržateľnejšie jedlá.	FI EN
Nemecko	Výroba/ Spotreba	Premena pustatiny na verejný priestor plný života	Projekt premenil starý nákladný terminál a zriaďovaciu stanicu v Lipsku na obývatelné priestory pre občanov. V súčasnosti ponúka príležitosti pre miestne podniky a iniciatívy, ako aj zdravé prostredie pre outdoorové aktivity.	DE EN
Grécko	Bývanie/ Budovy	Grécko a Severné Macedónsko sa pripájajú k úspore energie	Cezhraničný projekt spojil miestne orgány, podniky a školy z Grécka a Severného Macedónska s cieľom zlepšiť energetickú efektívnosť verejných budov. Projekt tiež zvyšuje povedomie miestnych obyvateľov a organizácií v oblasti využívania energie a ochrany životného prostredia.	EL EN
Maďarsko	Ochrana prírody	Podpora pre mestské zelené priestory	V spolupráci s komunitnými skupinami, obyvateľmi a miestnymi orgánmi projekt pomohol znovu oživiť opustené oblasti a zvýšiť počet návštevníkov mestských zelených priestorov.	HU CZ , DE , EN , HR , IT , PL , SI

ZOZNAM PRÍKLADOV PROJEKTU

Krajina	Téma	Názov projektu	Krátky opis	Ďalšie informácie v:
Írsko	Výroba/ Spotreba	Premena odhodeneného rybárskeho výstroja na obchodné príležitosti	Cieľom tohto projektu je čistiť životné prostredie a zároveň pomáhať miestnym malým a stredným podnikom premieňať odpad na nové príležitosti. Partneri z Írska, Spojeného kráľovstva a Nórska spoločne preskúmali, ako možno z vyradeného rybárskeho výstroja vyvinúť oblečenie a stavebný materiál a následne ich predávať pomocou environmentálnej značky EÚ.	EN
Taliansko	Stravovanie	Udržateľné školské jedálne	Sieť BioCanteens Transfer Network využíva prípravu školských jedál z miestnych ekologických potravín na ochranu zdravia ľudí a životného prostredia.	IT BG , EL , EN , FR , PT , RO
Lotyšsko	Ochrana prírody	Estónsko a Lotyšsko spájajú sily v snahe doceliť bezpečnejšie pobrežie	Cieľom tohto projektu je ochrana morského prostredia prostredníctvom lepšej koordinácie medzi lotyšskými a estónskymi záchranými zložkami a zlepšenia vybavenia a infraštruktúry. Takýmto spôsobom môžu obe krajiny promptne reagovať na únik ropy alebo iné hrozby a minimalizovať tak vplyv na morské živočíchy a ekosystémy.	LV EE EN
Litva	Výroba/ Spotreba	Cannamella: Od vášne k vášnivému podnikaniu	S podporou EÚ založil mladý litovský podnikateľ značku Cannamella zameranú na prírodný, ekologicky zodpovedný a ručne vyrábaný karamel.	LT EN

ZOZNAM PRÍKLADOV PROJEKTU

Krajina	Téma	Názov projektu	Krátky opis	Ďalšie informácie v:
Luxembursko	Bývanie/ Budovy	„Druhý život“ pre stavebný a demolačný odpad	Zaujímalo vás niekedy, kde skončí všetok odpad po tom, ako sa postaví či zdemoluje budova? Z pohľadu životného prostredia je to veľmi dôležitá otázka, pretože betón produkuje veľkú uhlíkovú stopu. Tento projekt preto skúma spôsoby recyklácie stavebného a demolačného odpadu.	DE FR EN
Malta	Výroba/ Spotreba	Nová infraštruktúra čistenia odpadových vôd na Malte	V rámci projektu bola vybudovaná nová čistiareň odpadových vôd a napojená na už existujúci kanalizačný systém. Čistiareň dokáže vyčistiť odpadové vody pripadajúce na 500 000 ľudí a zabráni vypúšťaniu škodlivých látok do životného prostredia.	MT EN
Holandsko	Pohyb/ Cestovanie	Priekopnícke auto na solárny pohon vyrobené v Holandsku	Bývalí študenti univerzity v Eindhovene vyvinuli auto na solárny pohon, ktoré vzbudzuje celosvetový záujem. Ich výskum dláži cestu menej znečisťujúcej doprave.	NL EN
Poľsko	Stravovanie	Minimalizovanie plytvania potravinami	Projekt pomáha prerozdeľovať prebytok potravín a zvyšuje povedomie o tom, ako predchádzať plytvaniu potravinami. V rámci série Food Waste Hackathon vyzývajú projektoví partneri návrhárov aplikácií a nadšencov IT, aby vyvinuli nové nápady, ktoré pomôžu ľuďom menej plytvať jedlom.	PL CZ , DE , EN , IT

ZOZNAM PRÍKLADOV PROJEKTU

Krajina	Téma	Názov projektu	Krátky opis	Ďalšie informácie v:
Portugalsko	Ochrana prírody	Ochrana morského života v lagúne Ria de Aveiro	Morskí biológovia, ochranári a záchranné zložky spojili svoje sily s cieľom chrániť morské prostredie v lagúne Ria de Aveiro. Uskutočňujú napríklad záchrany zvierat po úniku ropy.	PT EN
Rumunsko	Stravovanie	Mestské poľnohospodárstvo podporuje sociálnu inklúziu	Projekt využíva mestské poľnohospodárstvo s cieľom zapojiť občanov do udržateľného miestneho rozvoja. Ľuďom, ktorým hrozí vylúčenie (napr. chudobní či nezamestnaní, bezdomovci, Rómovia, starší ľudia, ženy a mladí ľudia) je umožnené podieľať sa na rozhodovaní na miestnej úrovni a prispievať k tomu, aby sa ich komunity stali lepším miestom pre život.	RO BG , CZ , DE , EN , HU , SK , SI
Slovensko	Stravovanie	Vrátenie včelárstva späť do srdca vidieckeho života	Včely sú dôležité pre biodiverzitu a poľnohospodársku výrobu, ich počet však neustále klesá. Cieľom projektu je zvrátiť tento trend prostredníctvom výstavby modelových včelích úľov, múzea včelárstva, vzdelávacích zariadení a závodov na spracovanie včelích produktov.	SK EN , FR , HU
Slovinsko	Bývanie/ Budovy	Škola strážcov „inteligentnej energie“	Projekt vycvičil žiakov, aby sa stali „strážcami inteligentnej energie“, ktorí pomáhajú šetriť energiu vo svojich školách.	SI DE , EN , HR , IT , HU , PL

ZOZNAM PRÍKLADOV PROJEKTU

Krajina	Téma	Názov projektu	Krátky opis	Ďalšie informácie v:
Španielsko	Pohyb/ Cestovanie	Úspora energie na železničných a autobusových staniciach	Vďaka tomuto projektu sa železničné a autobusové stanice stali ekologickejšími, napríklad prostredníctvom solárnych panelov a úsporného osvetlenia. Peniaze, ktoré dopravné spoločnosti ušetrili vďaka nižším faktúram za energie, boli použité na zvýšenie pohodlia na staniciach pre cestujúcich.	ES EN
Švédsko	Ochrana prírody	Zvyšovanie počtu polárnych líšok v severnej Škandinávií	Projekt zintenzívňuje úsilie o záchranu ohrozenej polárnej líšky v Škandinávií. Na tento účel bola zriadená cezhraničná sieť verejných orgánov a výskumných ústavov z Nórska, Švédska a Fínska.	SE EN , FI

DING DONG

**READY FOR
THE GREEN
CHALLENGE!**

@EUinmyRegion — #dingdongEU

